

Рецензія

доцента кафедри ботаніки і садово-паркового господарства

кандидата біологічних наук

Подорожного Сергія Миколайовича

на кваліфікаційну наукову працю на правах рукопису

Будакової Вікторії Сергіївни

**«Екоморфічна структура угруповань ґрунтової макрофауни
зелених насаджень загального користування»,**

що подана як дисертація на здобуття наукового ступеня доктора
філософії за спеціальністю 091 - Біологія

Робота Будакової Вікторії Сергіївни «Екоморфічна структура угруповань ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування» є актуальною. Вона присвячена виявленню закономірностей просторової організації угруповань ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування на прикладі міст Дніпро та Мелітополь.

Автором в роботі розкрито низка важливих питань – видове різноманіття і екоморфічна структура ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування; роль ґрунтових безхребетних в ґрунтотворних процесах; вплив природних і антропогенних факторів на організацію ґрунтової макрофауни, визначення маркерів сприятливих та екстремальних умов для існування ґрунтової макрофауни тощо. Такі підходи дозволяють розглядати зелені насадження міст не просто як набір певних деревних і чагарникових видів на тій чи іншій території, а як цілісну екосистему, де ґрунтова макрофауна є її важливим компонентом. Безперечно, що це значно збільшує наші можливості професійного менеджменту міськими зеленими насадженнями за рахунок оперативної індикації різноманітних процесів, які в них проходять. Таким чином, **тема дисертаційної роботи є актуальною, відповідає сучасним напрямкам розвитку науки та техніки України і пов'язана з тематикою**

наукових досліджень кафедри ботаніки та садово-паркового господарства Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького як частина державних науково-дослідних тем: «Антропогенна динаміка та біорізноманіття екосистем Північного Приазов'я (діагностика, моніторинг, соціально-екологічний аспект)» (ДР № 0116U006755, 2016–2018 рр.), «Біологічні системи природних та антропогенних територій півдня України (сучасний стан, управління та оптимізація)» (№ ДР 0119U101383, 2019–2021 рр.).

Мета роботи: встановити закономірності просторової організації угруповань ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування в містах Дніпро та Мелітополь. **Мета роботи Вікторією Сергіївною досягнута.**

Наукова новизна дослідження та одержаних результатів. Автором встановлена екоморфічна структура угруповань ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування міст Дніпро та Мелітополь; визначені напрямки трансформації угруповань ґрунтової макрофауни під впливом природних процесів і рекреаційного навантаження, а також виявлені особливості екоморфічної структури ґрунтової макрофауни техноземів, яка формується за умов рекреаційного навантаження.

Достовірність отриманих результатів. Кількість полігонів, пробних точок і трансект, наведених в методах дослідження (ґрунтово-зоологічні проби, температура, електропровідність, вологість та твердість ґрунту, потужність підстилки, висота травостою), використання сучасних методик обробки даних, дають підставу стверджувати що вони є досить репрезентативними для заявлених об'єктів.

Практичне значення. Отримані результати дослідження можуть стати базовою платформою для розробки ефективних заходів щодо охорони, моніторингу і управління біологічним різноманіттям в умовах урбосередовища. Крім того, представлені результати роботи можуть бути використані для оцінки впливу рекреаційного навантаження на зелені насадження загального користування і відповідно його оптимізації.

Публікація основних результатів дисертації. Основні результати дисертації повно викладені в наукових фахових виданнях, які відповідають актуальним вимогам до публікації результатів дисертації доктора філософії. Робота апробована на національних та міжнародних конференціях. Основні матеріали дисертаційної роботи опубліковані в 12 наукових працях, із них 3 – у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз Web of Science або Scopus з яких 3 – що входять до переліку «А» фахових, 4 – наукові статті, 3 – матеріали наукових конференцій. Індекс Гірша – 4.

В роботі наведений досить повний аналітичний огляд літератури, що свідчить про те що автор чітко представляє теоретичну основу своїх досліджень і ступінь вивченості заявленої проблеми.

В текстовій частині є певні недоліки, щодо оформлення латинських назв рослин, але сподіваюсь що це недоліки технічного характеру, які будуть усунені.

В роботі автором наводяться досить точні параметри проективного покриття рослинних видів і рослинних угруповань (до сотих процента), але на жаль не вказується за якою шкалою і методикою проводилася така оцінка.

Досить оригінальною і цікавою є наведена в роботі методика кількісної оцінки рекреаційного навантаження на зелені насадження.

Слід зазначити, що представлений матеріал добре проілюстрований і згенералізований (як раз за рахунок графіків, діаграм та таблиць). Висновки як по розділам, так й загальні, логічні, коректні - базуються на значній кількості фактичного матеріалу представленого у роботі і відповідають заявленій меті і завданням.

Висновок щодо дисертаційної роботи. На підставі проведеного аналізу можна зробити висновок, що за своєю актуальністю, значним обсягом виконаних досліджень, науковою новизною, достовірністю одержаних результатів, обґрунтованістю висновків, оформленням роботи, дисертація Будакової Вікторії Сергіївни «Екоморфічна структура угруповань ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування» відповідає вимогам

пп. 14, 15, 16 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Будакова Вікторія Сергіївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 Біологія.

кандидат біологічних наук,
доцент кафедри ботаніки і
садово-паркового господарства
Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

Сергій ПОДОРОЖНИЙ